

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szállási részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak
Késziratok nem adóznak vissza.

A háboru.

Csikszereda, szeptember 21.

Az orosz front gorlicei áttörése olyan hatalmas hadi operációknak szolgált kiindulási pontul, melyek négy hónapos szakadatlan győzelmes előmenetelünkkel nemcsak Galiciát szabadították meg a hosszas és nyomasztó inváziótól, hanem Lengyelországot és a bevehetetlennek vélt orosz várakat is a szövetséges hadak kezére juttatták. A fényes diadalok, a nagyszerű sikerek az orosz ellenállás teljes megtörése árán voltak csak elérhetők. S a muszka haderő ki merülése a folytonos visszavonulás dacára, vagy talán épp a sorozatos retirádák következtében olyan katasztrófális fokot ért el, hogy végre is a hadvezetőség csődjének nyilvánosságra jutásával az egész hadvezetőségnek Nikolajevics nagyherceggel együtt meg kellett buknia.

A Kaukázusba száműzött nagyherceg helyett maga a cár vette át, mint az ortodox egyház feje, az orosz hadsereg fővezérletét.

Most Oroszországban még többet imádkoznak mint annakelőtte, de győzni a muszka armádia most sem képes. A Tarnopol előtt kivívott időleges siker legfeljebb arra volt jó, hogy ismét szóhoz juttassa nálunk is azt a néhány gyávát avagy rosszhiszemű rémlátót, akiket világraszóló sikereink sem voltak képesek teljesen megnyugtatni.

De néhány száz embernek a fogvacogása nem sokat használ a muszka cárnak; diadalmas hadaink feltartóztatlanul törnek előre és amint Rovno, ez az utolsó mentővár is a mi kezünkre kerül, az oroszok Keletgaliciát, sőt Besszarábiát is kénytelenek lesznek kiűriteni. Már pedig bizonyos, hogy Rovno elfoglalása csak napok kérdése. Rovno elestével megnyílik csapataink előtt az ut egész Kievig. De hát el akarunk-e menni Kievből s esetleg Moszkvába is? Ez irányban teljes a bizonytalanság még, épp úgy mint a német hadvezetőségnek Szentpétervárra vonatkozó terveit tekintetében is.

Beláthatatlan annak az újabb nagyszerű győzelemnek jelentősége, melyet a diadalittas német csapatok Vilna elfoglalásával arattak. Ez a 200,000 lakosú város öt orosz kormányzásának gócpontja, Oroszország legfontosabb vasúti csomópontja és kapuja. Hindenburg, a nagy hadvezér legnagyobb diadalát aratja, mert bár a hivatalos jelentések hindenburgi stílusával vannak megírva, a térkép amellett tanuskodik, hogy egy hatalmas, nagy orosz sereg teljes körülkerítése van kűszöbön, melyet katonai szakértőink már befejezettek tekintnek. Egy-két nap, talán

a legközelebbi órák meghozzák a békét siettető nagyszerű diadalt.

A nyugati harctéren ez idő szerint is aránylagos csend uralkodik. Az Argonneokban elért jelentékeny, de mégis epizódyszerű sikere a németeknek nem hozta meg a régóta várt offenzívát, am ami késik, nem mulik, s a németek ezen a harctéren is le fognak számolni az ellenséggel. Mivelhogy a tíz departementjukat közel egy év óta sirató franciák nem mernek támadólag fellépni, az angolok pedig szándékosan huzzák halogatják a flandriai mérközést, hogy minél jobban felkészülhessenek a döntő ütközetre: a németek előbb-utóbb mégis csak le fognak csapni a nyugati ellenségre.

Az olaszok négy teljes hónapon át szakadatlanul s szüntelenül próbálkoztak beljebb hatolni Tirolba és tért nyerni Karintiában és az osztrák tengerparton. Csufos kudarc lett a nagy reménységgel megindult olasz akció vége. Több mint kétszáz ezer katona fizette meg életével Salandra, Sonnino és Cadorna becstelen vállalkozását.

És közeledik a tél, mely a tiroli havasokban már kora őszkor szokott jelentkezni. A zord idő hangos megálljt! parancsol a különben is már lankadó olaszoknak. A mi katonáink a Kárpátokban megszokták a téli harcot is Győzelmesnek ígérkező ellenoffenzívánk nem késhtetik soká.

A világ figyelme újabban leginkább a Balkánra irányul. Nemcsak a Dardanellák birtokáért folyó véres harcok miatt, hanem mert a szövetséges osztrák-magyar és német hadak Lengyelország elfoglalásával és Besszarábiához való közeledésükkel a Balkánállamokat is végre batározott állásfoglalásra készítetik. Az ente nevében előbb Oroszország, annak katonai bukása után pedig Anglia követett el mindent, hogy a Balkán-szövetséget új életre keltse és hogy a balkáni népek haderejét Törökország ellen és ellenünk harcba vihesse.

Igét, fenyegetés és vesztegetés mind kárba veszett, mert az az ország, melynek segítséget leginkább óhajtott volna az entente, Törökországgal békés megegyezésre lépett. Közben pedig a szövetséges hadak mindjobban közelednek a Balkánhoz s hinni lehet, hogy már a közeledésünk pusztá híre is észretériti Románia és Görögország kormányait. Ezt annál is inkább teljes reménységgel várhatjuk, mert a ma vett hivatalos táviratok szerint az osztrák-magyar és német csapatok megkezdették erőteljes offenzívájukat Szerbia ellen. A függöny tehát a Balkánon is felgördült!

Házbéradó vagy házosztályadó?

Csikszereda, szeptember 21.

Hirt adtunk arról, hogy a pénzügyminiszter a csikszeredai kir. pénzügyigazgatóság előterjesztésére Csikszereda várost lakbérosztályba sorozta.

Felfejtettük, hogy ez az intézkedés rettenetes csapás a háztulajdonosokra és kértük is a városi tanács gyors jogorvoslatát. Sajnos, erről mindezeig semmit sem hallottunk, a képviselőtestület a polgármester össze sem hívta, az adózó közönség kínos várakozásban van és nap-nap után szerkesztőségünket ostromolja kérdéseivel.

A házbérvallomási ivatek már régen beszédte a városi adóhivatal és az adó-kivetési munkálatok a pénzügyigazgatóság előtt fekszenek.

Értesülésünk szerint a pénzügyigazgatóság nehéz közigazgatási probléma előtt áll, mert igen sok olyan házbérvallomási iv adatott be, melyben a háztulajdonos egyszerűen kijelenti, hogy az ő háza a csikszögödi telekkönyvben van felvéve, ennél fogva zsögödi telekkönyvben felvett ingatlana után adóval csak Csikszögödnön róható meg, annál is inkább, mert a csikszögödi telekkönyvben felvett ingatlanok sem részben, sem egészben soha Csikszeredához kifejezetten nem csatoltattak és Csikszereda közigazgatási határa aszerint változott, amint a korhadat határjelzőt egyesek tetszés szerint ide-oda helyezték.

Érdemes volna tehát az illetékes hatóságoknak ezzel a kis közigazgatási furcsasággal foglalkozni, mert ez a védekezés nemcsak jogilag helyes, de megfelel a valóságnak is. Csikszeredának ugyanis mindössze 144 hold területe van, melynek egy jelentékeny része beépítve sincsen. Az egyre fejlődő város — sajnos, már régen nem fejlődik s nem is fog közelebről az építkezési kedv itthonos lenni — idegen területeket hódított, vagyis egyszerűen Zsögödnön és Taploczán építkezett s eszerint lassankint a határjelző is változtatta — csendesesen és észrevétlenül — helyét. Ma úgy állunk, hogy a város Nagy Gyula kereskedésétől a vár felé, végig az Apaffi- és Mikó utcákon, sőt újabban ezen alul is, miután a határjelző nem régen újból lennebb került, zsögödi telekkönyvbe felvett és Zsögöd községhez tartozó ingatlanokon épült fel, Taplocza felé pedig a főgimnázium új, monumentális épülete — sok más lakóházzal együtt — taploczai telekkönyvbe van felvéve. Ezeknek ide-oda csatolása érdekében soha semmiféle határozat nem hozott, ezek jogilag ma is zsögödi és taploczai területek, tehát a rendelkezési jog is a községeket illeti.

Most már hogyan is vagyunk? Ezek a területek sok-sok házzal felvételnek a csikszeredai adólajstromokba, mert a községek kifejezetten nem tiltakoztak ez usurpáció ellen. Minket azonban ezen a címen besoroztak házbéradó alá és fizethetünk évenként sok tizezer korona adótöbbletet. A kis tisztviselők jelzőloggal megterhelt házaik a kamatok és drágaság súlyai alatt már-már roskadoztak és most jön egy olyan újabb súlyos teher, melyet elviselni lehetetlenség.

Miután a városi tanács, melynek eljárását e lap hasábjain egyszer már fejtegettük, ez ügyben úgy látszik nem hajlandó az adózó közönség segítségére sietni, a kir. pénzügyigazgatóság vezetőjéhez fordulunk, miután értesülésünk szerint maga a pénzügyigazgatóság megütközött ezen a felfedezésen és egyelőre gondolkodóba esett. Reméljük, hogy a kir. pénzügyigazgatóság átérzi a kérdés nagy horderejét és talál valamelyes expedienst, hogy a pallós nem csap le és megkíméli a város közönségét ettől a csapástól.

A mulkor kifejtettük, hogy az adólajstromok — a pénzügyigazgatóság eredeti aktáinak tanúsága szerint — hogyan készültek el a városházán. Azok helyességéhez nagyon sok szó fér, annyi, hogy maga a pénzügyigazgatóság azt írta, hogy papírra le sem vetheti, ezért tanácsosabbnak tartja, ha a hiányokat a városi tanács egy kiküldöttje után személyesen osztatja el. Tudjuk, hogy ez többrendbeli sürgetés dacára sem történt meg és végül is a pénzügyigazgatóság — egy három hónap mulva beérkezett rövidke jeleutás után — előterjesztést tett a pénzügyminiszterhez a házbéradó életbeléptetése iránt.

Most pedig kiderül, hogy a pénzügyminiszter sok-sok zögödi és taploczai ingatlant sorozott Csikszereda városhoz és így állapította meg, hogy Csikszereda város területén az összes lakrészek felénél több érbe van adva!? Nem közigazgatási furcsaság ez?! A közönség azonban fizessen még többet, háromszorosát az eddigi amugy is elvi-

selhetetlen adóterheknek, holott tényleg és jogilag az igazság mellette van.

Az illetékes hatóságoknak kötelességük, hogy ezt a javinát megállítsák, ezt joggal elvárhatja Csikszereda város közönsége, mely eddig nyögött a városi közterhek súlya alatt, hazafias áldozatkészséggel sietett a háboru okozta sebek gyógyítására és némán, hangtalanul tűrte a háboru okozta és az üzerek által még jobban fokozott drágaság retentő súlyát.

Úljön össze haladóktalanul a képviselőtestület vagy ha ott már semmit sem lehet elérni, keresse fel a város polgársága a királyi pénzügyigazgatót, mert lehetetlen, hogy szava pusztába kiáltó legyen! (s. a.)

A 2-ik huszárezred köszönete Csikvármegyének.

Csikszereda, szeptember 22.

Zábrátzky huszárezredes, a cs. és kir. 2-ik huszárezred parancsnoka az alábbi íratot intézte Gyalóky Sándor főispán urhoz:

Táboriposta 43. 1915. szeptember 8.

Méltóságos Uram!

Csikvármegye közönségének Méltóságod által hozzám intézett hazafias üdvözléteért kérem fogadja és tolmácsolja Méltóságod az ezredparancsnokság hálás köszönetét.

Évszázadok óta fennálló ezredünk Erdélynek a történelem tanulságai szerint, annyi harcban kipróbált hős fiait és elsősorban a vitéz székely nép sorából alakul. Ez az ezred a mostani világháborúban is dicsőséggel állta meg helyét, amiért főleg kitűnő legénységünknek tartozunk hálával, mely összes előjáróinak nemcsak megelégedését és dicséretét, de egyenesen csodálatát vívta ki. Az aránytalanul sok vitézségi érem, mely szeretett székely fiaink mellett büszkén ékesít, legjobb tanúbizonyságát nyújtja a székelység örökön tartó; ki nem apadó hazafiaságának, lelkesedésének, harcteremttségének.

Biztosíthatom Méltóságodat és általa a vármegye közönségét, hogy fiaiban férfiasan buzgó, vitézségben felülmúlhatatlan, fáradságokban és nélkülözésekben szívós és kitartó, minden harci tettere kész derék emberanyag jutott parancsnokságom alá s biztosíthatom arról is, hogy ezredem minden egyes katonájának sorsát úgy én, mint tisztikarom atyai szeretettel szívemen, szívünkön viseljük és sohasem mulasztjuk el, hogy őket a súlyos harcok közepette minden lehető jóval, jutalommal ellássuk.

Fogadja Méltóságod és Csikvármegye nagyrabecsült közönsége ismételt legmélyebb köszönetemet.

Kiváló tisztelettel
Zábrátzky,
ezredparancsnok.

A király köszönete Csikvármegyének.

Csikszereda, szeptember 22.

Gróf Tisza István m. kir. miniszterelnök az alábbi íratot intézte Gyalóky Sándor főispán urhoz:

4943. res. M. E. I.

Méltóságos Főispán ur!

Folyó évi augusztus 4 én kelt 7049—1915 ai. számú felterjesztésére értesitem Méltóságodat, hogy Ó császári és apostoli királyi Fensége Csikvármegye közönsége részéről, Olaszország hadüzenete alkalmából előterjesztett legalázatosabb hódolatot szives köszönettel tudomásul venni, továbbá pedig Frigyes főherceg, Ó császári és királyi Fensége tábornagy és hadseregparancsnok ur a vármegye közönsége részéről előterjesztett hódoló üdvözlétekért és hazafias szerencsekívánatokért hálás köszönetét nyilvánítani méltóztatván, erről a vármegye közönségét külön íratban értesítettem.

Budapestben, 1915. szeptember 18-án.

TISZA s. k.

A fogyasztási szövetkezet alakuló közgyűlése.

Csikszereda, szeptember 22.

Most már végképpen megállapíthatjuk, hogy a lapunk hasábjain megpendített eszme, egy fogyasztási szövetkezet szükséges, hiánypótló és közérdekű megalakulása egy táborba hozta Csikszereda város tisztviselőit. Az évek óta nélkülözött intézmény eszméje a lehető legtermékenyebb talajra talált és a kicsiny mustármagból immár terebélyes, életerős, nagyfa nőtt ki.

A kibocsájtott aláírási ívek rubrikái gyorsan teltek meg és már hétfőn megállapítottuk, hogy eddig összesen 280 aláíró több mint 20,000 koronát jegyzett. Az aláírás azonban még most is serényen folyik és ha hozzáveszünk, hogy a szövetkezet mintegy 4—5000 korona államszegélyre is számíthat, egészen bizonyos, hogy a megalakuló szövetkezet mintegy 35,000 korona alaptőkével indul meg.

Ez az összeg egyelőre teljesen elegendő a helyi viszonyok biztosította igények kielégítésére és a már eddig jegyzett összeg is oly tekintélyes, hogy az előkészítő bizottság elhatározta, miszerint *folyó évi szeptember hó 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor, a vármegyeház tanácskozási nagytermében meg-*

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Emlékezzünk a régiekről...

Irtá: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

Rég mult szép időknél nagyon bus emléke ujul fel lelkemben, mikor a székelynek vitézségét hallom. Rákóczi hősei, Rákóczi kurucjai jutnak az eszembe. Mint futott az elen, annak idejében, ha a magyar s székely kurucok támadtak, úgy fut ma a muszka, a talján vagy a vad rác, ha székely baka kemény hangját hallja, avagy szuronyának hideg vasát érzi. Nincsen kétség benne, a végső diadal csak a miénk lehet, miénk az igazság. — De aztán azután, a nagy munka után, akkor hogyan leszünk? Hiszen a háboru majd mindent felémészt. Igaz a hazáért semmi sem áldozat, tőle kaptunk mindent, a mivel csak bírunk, feláldozzuk érte, hogy őt megtarthassuk. Mert a mit szeretünk és a kit imádunk, az legdrágább nekünk. Veie élni dicső, nála nélkül meddő, a hős, nagy küzdelem. Ezért akarok én elmondani lennebb régen mult dolgokat. Abból okulhatunk jelenre s jövőre. Mert a nagy háboru nemcsak most foly, hanem még azután, akkor is kell harcolni, de nagyon. Most kell ennek a harcnak alapját hűséggel lerakni.

Hazánk története telve szenvedéssel, hol az egész ország, hol csak némely vidék érzett nagy csapást. A háboru után rendszerint járványok, inségek szoktak következni a hadvi selő országokra. Bár a jelenlegi közlekedési viszonyok mellett ki van zárva, hogy bekövetkezzenek azok a szörnyű csapások, melyek hazánkat oly gyakran látogatták meg, mégis figyelmeztetni óhajtom, székely testvéreim, hogy

legyenek takarékosak a háboru tartalma alatt, legyenek jó szívvel egymás iránt azok, a kik idehaza vannak, kövessenek el mindent, hogy élés kamrájuk rakva legyen, hiszen haza jönnek majd azok, a kiknek nem volt módjukban szántani vetni, hanem életük feláldozására is készek voltak, hogy megvárják a szántást, a vetést. Ne az egymás iránti irigykedésben, ne az egymás lekicsinylésében, gunyolásában versenyezzenek, hanem a munkában, a gyűjtésben, melyet azonban nem úgy értelmeznek, hogy egymásról lehuzzák a kabátot, szinte semmiért, különösen ha a másik nadrágban jár.

Óvja Isten szép hazánkat, nehogy a háboru után bekövetkezni szokott csapások látogassák meg, de leirok némely dolgokat, a rögen multból, hadd okuljunk rajta.

A rettenetes tatárdulások után következik a szenvedések hosszú sorozata. Hányszor, de hányszor tagadta meg a szolgálatát a vérrel áztatott föld, hogy akik vérrel szereztek meg, kiknek ősei életüket áldozták érte és megtartásáért — azoknak utódai éhen vészzenek. A sokat szenvedett hazában II. Rudolf király, míg egyfelől a székelyeket felszólítja engedelmességre és hűségre bírja, addig másfelől felbuztatja Mihály vajdát az ellene való feltámadásra, kit megtesz tanácsosának és Erdély helytartójának s ki rendkívüli kegyadományokat tett a székelyeknek, mi alatt egymást gyilkolja, pusztítja a székely a székelyt, mert egy része megmaradt Rudolf hűségén s míg egyfelől a török követelte adóját, addig másfelől más ellenség pusztította s hozzájárulva a természet mostohasága, nem csoda ha bekövetkezett a kannibáli állapot, hogy 1603-ban oly éhínség dühöngött, hogy némely helyeken a *holttesteket is kiásták és megették.*

Hasonló vagy talán ennél is borzasztóbb volt azon állapot, mely 1717-ben következett szegény hazánkra.

A Rákóczi-féle szabadságharc leveretése után 1717. nyomán kezdettek az árva hazába visszajönni az Oláhországba menekültek, kik magukkal hozták a rettenetes *pestist*, melyet legelőször a Fogaras-földi Récsén vettek észre. Hiába volt minden óvintézkedés, terjedt a kór tovább és tovább, szedvén irtózatosan áldozatait.

Csapásra-csapás következett. Jött a rettenetes *szarazság*, mely 1717 pünkösdjétől 1718 szeptemberig tartott és oly rettenetes volt, hogy ezen idő alatt egy csepp eső sem esett, nem csoda hát, hogy az elvetett mag nem kelt ki, tavak, patakok kiszáradtak. A mezőségről kénytelen volt ember, állat elmenekülni. Ha termett is néhol valami, az oly silány volt, mint Aranyosszéken, hogy 7—8 kalongya alig adott egy véka buzát. 1717-ben a mi termett Háromszéken, csupa üszög volt, 1718-ban pedig Csikban a mi kikelt is, a rettenetes *szarazság* miatt leperzselődött. Mi lehetett volna ezen állapotoknak más következménye, mint ama rettenetes éhség, hogy a szegénység „fát, szalmát, rügyet, makkot, dögöt rág vala” s ennek pedig természetes folyamánya — a pestisnek még rettenetesebb dühöngése volt.

Végső kétségbeesésbe ejtette ezen borzasztó állapot a népet, hogy étlenség miatt megdöglött marhák husát, ló és macskabúst ettek. „Látván pedig, hogy ugy is életét nem táplálja, oly nagy desperáció környékezte meg, hogy sokan közülök *maguk felakasztásáról* gondoskodtak, jobbnak állítván megölni magukat, hogy sem szemük láttára felelősek és

tartja alakuló közgyűlést, melyre az aláírók ez uton is meghívotnak. Értesülésünk szerint a Hangya az alakuló közgyűlésen kiküldöttje útján képviseltetni fogja magát.

A közgyűlés kimondja a megalakulást, megállapítja alapszabályait, megválasztja a tisztikart és megtesz minden szükséges intézkedést, hogy a szövetkezet minél előbb megkezdje működését. Az üzlet mielőbbi berendezését remélhetőleg a külpolitikai viszonyok javulása siettetni fogja.

E helyen azon kérelemmel fordulunk azokhoz az aláírókhoz, kik csak egy, esetleg két üzletrészt jegyeztek és havi bevásárlásuk összege a jegyzés értékét meghaladja, szíveskedjenek a jegyzett összeget újabb jegyzéssel lehetőleg kiegészíteni, mert ez a szövetkezet életképessége érdekében nemcsak felette kívánatos, de a szövetkezet szempontjából jogos is. A szövetkezeteknél ugyanis állandó és helyes gyakorlat, hogy minden szövetkezeti tag havonta csak jegyzett üzletrésze erejéig vásárolhat. Később, normalis időben előrelátólag e direktívára nem lesz szükség, de egy kezdő szövetkezetnél, főleg ha az áruszállítás jelenlegi nehézségeit is figyelembe vesszük, igen kívánatos és fontos körülmény.

Általában alig kell hangsúlyoznunk, hogy a szövetkezet megalakulása mily üdvös és fontos érdeke a tisztviselői karnak. Többet ér minden drágasági pótléknál és pillanatnyi segítségnél. Eppen ezért nagyon kérjük közönségünket, hogy a még hátralevő időt használják fel aláírásra és azok is, kik már jegyeztek, de még módjukban van jegyezni, tegyék meg azt mielőbb, hogy a vasárnap délelőtti megalakuló szövetkezet alaptökéje nagyságával is a lehető legimpozánsabb legyen.

Hogy a szövetkezés eszméje teljesen közönségünk szívéhez férközzön, azt legfényesebben igazolja az a körülmény, hogy az aláírási ivenek ott látjuk Csikszereci város tisztviselőit kivétel nélkül és még igen sokat társadalmunk minden rétegéből.

Az aláírókat ezuton figyelmeztetjük, hogy a jegyzett összeget folyó évi október hó 5-ig a szövetkezet vasárnap megválasztandó pénztárnokának kezébe be kell fizetni.

† Bándi József.

Csikmenaság, szept. 21.

Szükszavu, szomoru jelentés érkezett az északi ellenség földjéről: Bándi József kadett, IV. éves tanárjelölt, nehéz küzdelmek között, augusztus 24-én hősi halált halt. Egy jeltelen sírhalommal több, egy nagyreményű székely fiúval kevesebb.

És valóban csak ő tudja, mily szomorúságban hagyta szeretve szeretett szüleit, volt tanítóit-tanárait és nagyszámu barátait. Még meg-

gyermekeik éhen halljanak, míg maguk is ugyancsak azont várva utoljára.

Csik—Háromszék sem kerülheték el e rettenetes állapotot. Hiszen 1719. január 24-én az országgyűlési követnek adott utasításban olvashatjuk, hogy oly iszonyu éhség volt ott, hogy a nép „laboda maggal, galagonyával, vadrozsa gyümölcsessel, vadalmával, nádgyökérrel, bükkfa rügygyel, törökbuza csuszával, megpergelt bocsbornak ételével stb. toldják-földjék életüket”.

Még talán legkevésbé érintette ezen rettenetes állapot Udvarhelyszéket, pedig ott is borzasztó volt, innen még úgy, ahogy élelmezte magát a többi megye, addig, amíg a pestis miatt zár alá nem tétetett. Ekkor még borzasztóbb lett az állapot, ugyannyira, hogy „Háromszéken, Osdolán a holttestek evése (XVIII. század!) is előfordult, midőn már a döglött kutya husából is kifogytak”.

Micsoda rettenetes állapot!

És ilyen viszonyok között is akadnak magukat embernek nevező hiénák, kik képesek voltak egy köből gabonáért 20 forint értéket (mi borzasztó pénz ez akkor) elvenni, vagy a szegény nyomorultat örökös jobbágyságra vetni.

Ezért legyünk hát egymást megbecsülők, takarékosok a jövőre nézve, hiszen ki tudja mit hoz a jövő. Nincs nekünk Janus arcunk, nem látunk a múltba és jövőbe, csupán a múltba tekinthetünk vissza a feljegyzések alapján, s ezen való okulás kell legyen fűdamentuma egy jobb, szebb, nyugodt és békés kornak, melyért véreink harcolnak, melyért életüket is feláldozzák. Mi se legyünk tétlenek itthon, mi is segítsük felépíteni fokozott munkával ezt a boldog időt.

nyugtató volna, ha itt pihenhetnél a baza drága földjében s becsülésünk, mely szeretetünk koszoruit rakhatnók a sírodra, de távol a hazától — a hazáért — ama ellenség földjében, amely elejtett, ez a gondolat a mi nagy szomorúságunk.

Az elmúlt nehéz és küzdelmes tél nyomorúságainak sehol nyoma sincs írásaidban. Mindig jókedvvel, bizalommal, bátorsággal, hazaszeretettel, szülőid iránti rajongással, testvéri szeretettel és Istenbe vetett erős hittel telített lelked sugárzott a soraidból. Csodálatos, finom lélek! Megérezted azt, amit sejtetni sem akartunk, édes bátyád halálát a harcra és megérezted édes anyád kifejezésre nem juttatott mélységes aggodalmait. Vigasztaltál és intézkedtél. „Kedves barátom!... Ha pedig a jó Isten nem vezérelne vissza közétek, vigyázzatok szüleimre és vigasztaljátok!”

Milyen erős, milyen bizó lélekkel kellett neki elgondolnia: szüleim már hajlottkoruak, kevés birtokunkból, a nincsenpénzből eddig tanítottak, örömmel kísérték előhaladásomat s reménykedtek arra az időre, ha leszek valami... Számítsuk hozzá még azokat a szebb terveket, melyekről szülei is tudtak s amelyek szép és kiváló tehetsége valóban látszott igérni! Így fogva fel helyzetét, érthetjük kérését. De az ember keble erősebb, mint a fájdalom s azért el is nyomta azt. Mi nem nyomhatjuk el a miénket és éppen ezért nem hallgathattuk el az ő belső szenvedéseit sem. Nem hallgathattuk el, mert a „szendések emelik az élet értékét” — mondja Schiller s nekünk vigasztalásul szeretett barátunkét kell mérlegetnünk és tisztelnünk.

Életérték... Ki becsüli manapság? Maga szempontjából mindenki, más szempontjából — a ki akarja.

Lásd, kedves Öregünk — így hívtak osztálytársaid s hivatalok én is — értékedet éreztük kis gimnázista korunktól kezdve, kiken szó nélkül annyit segítettél élesebb tehetségeddel, de akikkel sohasem éreztetted elsőbbségedet; becsültük azt a tapintatoságot is, mellyel mások bajait hamar észrevetted, az összekocanásokat elsimitottad, sőt ami ennél is több, soha nem tűrted jelenlétben a másról kiejtett rossz szándéku, vagy kétértelmű szavakat.

Többet is mondhatunk. Egyik leveledben írod: „Azok képessége, kik egy ügyet védelmeznek, nem bir nagy jelentőséggel. Az ügy, az minden. A győzelem végezetül az igazság lesz”. Mintha P. Didon szerény jellemre valló nagy értékű szavait olvassam szóról-szóra! Ime! Egy újabb vonás boldogult barátunk életéből!

Igazán nagyok, szentnek kell lennie az ügynek, melynek érdekében annyi fiatal élet letörlik. Élet és hazaszeretet, vagy ha úgy tesszük — élet és élet, mert a hazaszeretet e nehéz időkben maga a tulajdonképpeni élet, mely egyszerű gondolatokat kiváló két fogalom! Egyiknek se lehet tökéletes meghatározását adni s mégis mennyire határozott e fogalmakhoz méltó emberben mindakettő! Transzcendentális fogalmaknak nevezhetnők — ha szabad éppen mondani — mint az egységet, az igazságot és a jóságot. Egyik életet kíván a maga élteréiért s a másik mintegy kiönti magát a saját élteréből.

Itt az egység az életben és hazaszereteten... Mert mit ér az élet baza nélkül, de nem megfordítva? Mit az élet igazság és baza nélkül — és megfordítva? Mit ér az igazság és a baza — élet, jóság vagy szeretet nélkül, ha nem tudjuk, ha nem látjuk azokat is élni?

Ez a gondolat — szeretve tisztelt Jóska barátunk — a Te ifju valódat kifejező soraidból a Tégédet sajnáló lelkünkre visszaverődő fény. Ebben a fényben láttunk a kitüntetett 50. gyalogezred élén győzelmesen előrehaladni, ennél a fényben rázom meg utoljára férfiason kezdet és ezzel a fényvel vállalom nekem is kötelességemmé tett szomoru, de megtisztelő megbízásodat!... ha pedig a jó Isten nem vezérelne vissza közétek, vigyázzatok szüleimre és vigasztaljátok!...
Adorján Károly.

Tisztekről felvilágosítást adni tilos!

Uj rendelet a kémkedés meggátlására.

Csikvármegyéhez nagyon érdekes és jellemző felvilágosítás érkezett. Ezt a felvilágosítást minél szélesebb körökben való terjesztés céljából küldték illetékes helyről, hogy a közönség is szolgálhassa viselkedésével és óvatosságával a végleges győzelem nagy célját.

Bár a hadbavonultak csak tábori posta-számok közvetítésével érintkezhetnek az itthoniakkal, — mégis azok nagyobb helyeken való átvonulásuk alkalmával a földönti képeslapok által elárulják a közeli tartozkodási helyeiket. Így ez tudomására jut otthon maradótraiknak. Megtörténik, hogy például egy galíciai harcra küzdő tiszt — Bécsből irt haza levelet, majd Salzburgból képeslapot s ezáltal az itthoniak tudták nemcsak az ő, hanem ezrede levonulását is. Ugyancz megtörtént megfordítva, sőt más helyekre is.

A hadihelyzet képe kialakulhat esetleg több ezer ilyen apró dologból, ha a hozzátartozók nem elég gondosak. Először az érkező tábori levelezőlapon való fokozott figyelmet ajánlotta a hadvezetés a lakosság figyelmébe, — most azonban másra is figyelmeztet. A közöttünk élő kémek a saját veszélyük nélkül megszerezhetik az ilyen értékes adatokat a tisztek hozzátartozóitól — telefon útján.

Nagyon gyakran megtörténik, hogy különösen magasabb rangú tisztek családtagjaitól telefonon kérdezősködnek idegenek — hol tartózkodik jelenleg, miképen érzi magát és egyéb ilyen különbözőnek látszó dolgokról. Fontos hadiérdek, hogy ilyen telefonkérdésekre egyáltalán fölvilágosítást ne adjanak a hozzátartozók. Sőt, ha különösen gyanus a dolog, a telefonközpont azonali figyelmeztetésével állapítsák meg, honnan, milyen telefonszámról beszélt a kérdezősködő, hogy így nyomot kapjanak utána.

Ma már nagyon jól tudja a közönség, mi függ az ügyes és titokban tartott csapateltolásoktól. A hazafiasság, állami és közvetlen hadi érdekek parancsolják minden ilyen dologban a fokozott óvatosságot.

Erdély és a hánság haditerületek.

Csikvármegye külső hadműveleti terület.
A személyforgalom korlátozása magyar vidékeken.

Rendkívül fontosságu belügyminiszteri közlést kapott Csikvármegye törvényhatósága. Sándor János belügyminiszter szeptember hó 10-én írta alá az összes magyar törvényhatóságoknak szánt rendeletét, amely a magyar közönségtől újabb — bár nem súlyos — áldozatokat kér a most mindennél fontosabb hadi érdekből.

Tudvalevő dolog, hogy a mi nagy háborunk nagyon sok fontos tanulságot szolgáltatott már eddig is. Hadvezetésünk együttműködése a polgári kormányzattal egyre tökéletesebb. Bizonyos, hogy állami érdek kívánja most a hadi szempontok érvényesülését mindenütt és mindenben s hogy ezt a magyar közönség lelkes odaadással vette mindig tudomásul.

Most a háboru-zóna mellett fekvő területekre szüksegesnek látszik sok új intézkedés, amely Németországban és hódított területein gyakorlatilag már kitünően bevált. Ezáltal a magyar kormány a hadvezetéssel egyet értőleg haditerületeket állapított meg, amelyeken a személyforgalmat korlátozni fogja, sőt részben be is szünteti. Belső haditerületek az ellenség közvetlen közelében fekvő zónák, — külső haditerületek pedig a mi hadműveleti körleteinkbe eső, az ellenségtől távolabb fekvő vidékek.

Belső haditerületek határait átlépni polgári személynek tilos. Odautazás, — visszautazás nincs — a legkivételesebb esetben is csak katonai hatóságok adhatnak uti engedélyt.

A külső haditerületeken szabad az utazás, de csak névre szóló, pontos személyleírást tartalmazó utazási igazolvánnyal, a mely jó arcképpel van ellátva. Ezenfelül a személyazonossági okirat is kötelező, vagy ezek helyett érvényes utlevél. A szükséges okiratokat az első fokú rendőri hatóságok állítják ki, de csak állandó helyi lakosaik számára.

Ez az utazási tilalom és igazolási kényszer szeptember hó 20-tól kezdődött, nincs kivétel alóla. Aki az illetékes felszólítására utközben megtagadja igazolványainak bárhol, bármikor és bármennyiszor az előmutatását, az, ha súlyosabban nem bűnös vagy gyanús, legalább 15 napi fogházat és súlyos pénzbírságot kap.

A haditerületeket változásai alkalmával mindig hirdetések és a lapok útján tudja meg a közönség. Most Magyarország területén belső haditerületek szeptember 20-tól: Fiume város, Dalmácia, Bosznia-Hercegovina egyes részei, Szerémegye, Ujvidék, Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyék déli részei.

Külső haditerületek: Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Baranya, Bács-Bodrog, Temes, Torontál, Krassó-Szörény megyék a területeiken fekvő törvényhatósági városokkal, Szeged, Hunyad, Alsó-Fehér, Szeten, Fogaras-Kis- és Nagykükölli, Brassó, Háromszék, Csik, Beszterce-Naszód, Udvarhely, Marostorda és Máramarosmegyétől Trencsén megyéig a felvidéki felső vármegyék.

Ausztriából ugyanilyen arányúak. A haditerületeink benne vannak ezekben a hadizónákban. Szeptember 20-tól az utazó közönség a saját érdekeiben figyelje a hadizónák időkint közzétett változásait.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Plebánosi vizsgák.** E hó 14. és 15-én lefolyt zsinatvizsgát sikerrel letették: Andrácz Géza tuzsnádj, Boga István csikszentdomokosi, György Lajos ujtuzsnádj lelkesek. A vizsgákon Zombora Dániel vikárius elnököl.

— **Személyi hir.** De Piace József vicomte, m. kir. gazdasági felügyelő a felügyelőség vezetését átvette.

— **Kitüntetések a honvédségnél.** A király megengedte, hogy pilisi Kornhaber Adolf altábornagy a német császár által neki adományozott másodosztályú vaskeresztet elfogadhassa és viselhesse.

— A király Mánya Márton százados-hadbírónak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján adományozta.

— A király Koós András századosnak és Lázár Gyula népfelkelő főhadnagyának a hadidíszítményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta.

— Elrendelte a király, hogy böjti Böjthy Andor századosnak a legfelsőbb dicséret elismerés újlág tudtul adassék.

— **Kitüntetés hős halál után.** Annak idején megemlékeztünk Pap Béla m. kir. 24. honvédszázadosbeli tartalékos hadnagy, századparancsnok, a Signum Laudis tulajdonosának, a 24. székely honvédszázados tuchovi páratlanul vitéz harcaiban történt hősi haláláról. Most a legfelsőbb hadur is méltányolta a kiváló katonai önfeláldozó vitézségét. A hivatalos lap legutóbbi száma ugyanis közli, hogy a király az ellenség előtt elesett Pap Béla hadnagyának a hadidíszítményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta.

— **Elöléptetések.** A király a hajdudorogi egyházmegyében a káptalanon kívüli székesegyházi főesperességre Boros János makói esperes-lelkészt, a káptalanon kívüli székesegyházi főesperességre Hubán Gyula székesegyházi püspöki helyettesét kinevezte.

— **Vöröskeresztes kitüntetések.** Ferencz Salvaor főherceg ur ő császári és királyi Fensége, mint az osztrák-magyar monarchia Vörös-Kereszt egyleteinek védnökhelyettese, ő császári és apostoli királyi Felségtől legkegyelmesebben átruházott hatáskörében a katonai egészségügy körül a háboruban szerzett különös érdemeik elismeréséül dr. Hirsch Hugó, a csikszeredai vármegyei közkórház osztályos főorvosának és dr. Dobribán Antal, a gyergyói megyei kórház igazgató főorvosának a Vörös-Kereszt II. osztályú hadiképtiményes díszjelvényét, Orel Dezsőné, dr. Dobribán Antalné, Ince Dénese, Wellman Gézané, Sarnensieb Hermanné és Tondly Mária Cypriana urnóknak a Vörös-Kereszt ezüst díszérmét adományozta. Értesülésünk szerint közelebről vármegyénkben még több vöröskeresztes kitüntetés várható.

— **Halálozás.** Mely részvétel értesültünk, hogy Vörös Szilárd m. kir. honvéd ezredes, a m. kir. csikszeredai honvédkiegészítő parancsnoka f. hó 18-án, 60 éves korában váratlanul elhunyt. Az ezredes a háboru elején reaktiváltak és több mint egy év óta volt a helybeli honvédkiegészítő parancsnoka. A mult héten meghült, tüdőgyuladást kapott és rövid két nap alatt elhunyt. Hült tetemét vasárnap délután igen nagy részvét mellett a csikszeredai vasúti állomásról Brassóba szállították, hol a temetés hétfőn ment végbe. Halálát nagy családjá és igen előkelő rokonság gyászolja. A mélyen sujtott család az alábbi gyászjelentést adta ki: özv. farádi Vörös Szilárdné szül. Gebbard Paula ugy a maga, mint farádi Vörös Antónia férj. Bodrossy Manoné, farádi Vörös Szilárd, farádi Vörös Vidor, farádi Vörös Lajos, mint gyermekei; özv. Farádi Vörös Pálné szül. nemes Kiss Antónia mint édes anya, megtört szívvel és mély fájdalommal tudatják, hogy a hön szeretett férj, gondos édes apa, szerető gyermek, testvér, após

és rokon farádi Vörös Szilárd m. kir. honvéd ezredes, a k. é. é. tulajdonosa, a m. kir. csikszeredai honvédkiegészítő parancsnoka folyó évi szeptember hó 18-án, életének 60 ik, boldog házasságának 27-ik évében elhunyt. A drága hült tetemet Csikszeredáról elszállítva folyó hó 20-án, rom. kath. szertartás szerint, a brassói bolonyai temetőben fogjuk örök nyugalomra elhelyezni. Az engesztelő szentmise-áldozatok a brassói plebániá templomban folyó hó 20-án d. e. 9 órakor, a csikszeredai templomban pedig folyó hó 22-én d. e. 9 órakor fognak megtartatni. Legyen áldott emléke! farádi Vörös László nyug. kereskedelmi m. kir. miniszter, farádi Vörös Tivadar máv. főellenőr, farádi Vörös Tibor m. kir. honvéd ezredes, mint testvérei. Bodrossy Manó m. kir. honv. százados, mint veje. Csikszereda, 1915. évi szeptember hó 18-án.

— **Harcosok szabadsága.** Vitéz csapatunk már tizennegyedik hónapja állanak harcban a minden oldalról ránk tört ellenséggel. Vannak a küzdők között olyanok is, akiknek megadatott az, hogy a háboru kezdetétől fogva szakadatlanul a fronton szolgáljanak anélkül, hogy az ellenség golyója vagy valami betegség érte volna őket. Mint a Külügy-Hudügy jelenti, ezeket a d. r. k. harcosokat akarja most juralmazni az a hadsereg főparancsnoksági rendelkezés, amely szerint mindazok a legénységi állományú egyének, akik a háboru kezdete óta szakadatlanul a fronton szolgálnak, 14 napi szabadságot kapnak. E szabadságot arcvonalban küzdő csapatoknál a csapatparancsnokok, a hadtápcapitánoknál a hadsereg hadtápcapitánoknál, vagy a hadosztályparancsnokság engedélyzi. Mivel pedig a tömeges szabadságolás a csapatok harc-készségének rovására menne, a hadsereg főparancsnokság elrendelte azt is, hogy legénység hazabocsájtása csoportonként történjen.

— **Hadiársvák felvétele az E. M. K. E. kollegiumába.** Az „Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet” átiratban értesítette Csikvármegye főispánját, hogy a budapesti E. M. K. E. kollegiumban a trónörökös nevére, lakás, fűtés, világításra, teljes ellátásra és szakszonüi felügyeletre két oly magyar vagyontalan és jeles tanuló hadiársvák (fiu) képes az E. M. K. E. kollegiumba — ingyen, díjtalanul, mint ösztöndíjst — és pedig haladéktalanul, aki műegyetemet. Erdélyben nem létező szakiskolát hallgat, vagy esetleg felsőbb osztályú középiskolai tanuló. A bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényeket sürgősen a főispáni hivatalhoz kell beadni.

— **Egy bucsulevel.** Ifj. Lázár Farkas főszolgabíró írja a következő megható sorokat: Tekintetes szerkesztőség! Ribiczey Ribiczey Ferencz, a mult évben elhalt csikszeredai törvényeségi elnök hasonló nevű fia, ki mint ügyvédjelölt mult évben be lett hiva katonai szolgálatra és mint tisztjelölt az orosz hadtárcra ment ki, folyó évi augusztus 19—20 ika között Broslitovszk ostrománál haslövést kapott, és sebeibe augusztus hó 28-án hősi halált halt. Benne a ribiczey Ribiczey család utolsó, igazán reményteljes férfija halt ki.

Midőn ezt közlöm, nem mulaszthatom el ide írni bucsulevelét, melyet ugy látszik, már haldokló állapotban, az őt ápoló lelkésznek tollba mondott és csak kuszait, de felismerhető aláírásával látott el. A hármasszövetség alatt valószínűleg azt a szép viszonyt érti, mely csak egy és fél évvel ezelőtt az atya, anyja, és fiu között fennállott.

A levél így szól:

Édes jó anyám! Messze távolból, sok szenvedésből, könyvből nem marad meg számunkra semmi, csak két fekete szó: Isten veled! Ebből a két szóból kiérezzük azt a végtelenül gyöngéd, azt a végtelenül nagy, egymással szemben kif-jezésre jutatható édes szeretetet, amely betöltötte eddig is és betölti ezután is kettőnk között fenálló minden tereket. Végtelenül sajnálom a sors nyetén fordulatát, de bizom abban, hogy az élők világában oly szépnék érzeti hármasszövetség a világban sem fog veszíteni szépségéből.

Mindig magára gondolok, kezeit szímtalan-szor csokolja, forrón szerető egyetlen gyermeke Ferikcze. 1915. augusztus 27.

— **Ujabb behívások.** Bécsből jelentik: Az eddig nem szolgáló harmincnyolc — negyvenkét éves népfelkelők, valamint a kil. ueven-egy, kilencvenötös, kilencvenhatos évfolyam beliek szolgálatra behivatnak, a munyiben ujabb szemlén fegyveres szolgálatra alkalmasság találatnak. A felülvizsgálaton előcsátottak újra vizsgálatra mennek október tizenegy és november hatodika között. Az alkalmasság

találtak valószínűleg november közepén vonulnak be.

— **Sorozzák a harangokat.** A harangokat is megvizsgálják, megméri: nélkülözhető-e Isten szolgálatában, vagy sem. Amelyik nem kapja meg a fölmentvényt, az elhagyja a tornyot a felhők és villámok szomszédságát és elvándorol — de egészen másképp mint Goethe vándorló harangja — ágyunak, ellenséget üldözni, halált röpteni ellenségeinkre. A kultuszminiszter megkeresésére a püspöki kar szeptember 15-ig pontos kimutatást kért a nélkülözhető harangokról. Ebben a kimutatásban a plebánosoknak meg kellett jelölniük, hány harangjuk van, mindegyiknek mennyi a hozzávetőleges súlya és milyen a fémkeveréke. Ha egy templomban több harang van, megjelölendő, hogy melyiknek a megtartása fontos, esetleg melyiknek van különös műértéke. Mert a művészetet itt is kímélni akarja a hadvezetés. Az átengedett harangokért — sulyegységük alapján — hátréttést fognak megállapítani, amelyek a háboru utánra új harangok beszerzéséhez felhasználhatnak.

— **Áru kivitel az orosz-lengyel területekig,** amelyek magyar és osztrák csapatok által meg vannak szállva, a kamara értesítése szerint, csak engedély mellett történhetik. Az engedélyek kérésére alkalmas úrlapok a m. kir. kereskedelmi muzeum export osztályánál Budapesten díjtalanul kaphatók.

— **Románia népessége.** Bukarestből jelentik: A román belügyminiszterium statisztikai évkönyve tegnap jelent meg. E szerint 1914. decemberben Romániának hét millió és 771,341 lakosa volt. Az elmúlt évben születettek száma 327,245, halott 182,349. A születések száma az 1913-ban elfoglalt Új-Dobrudzsában volt a legnagyobb. Érdekes például az a hivatalos adat, hogy az új-dobrudzsai Duraszter városban, a hozá 1913-ban vonultak be a románok, 50,7 százalékkal, Kallakrában 46,7 százalékkal emelkedett a lakosság száma.

— **A gyufa árának emelkedése.** Megszűnt a régi fogalom, hogy egy pakli gyufa 1 krajcár, azaz 2 fillér. A gyufagyárosok most drágább vegyi anyaggal dolgoznak, még a gyufa szálfája is drágább, ennek következtében ke-rek 100 perccenttel emelték a gyufa árat. Ez persze csak az egyes dobozok ára. Nagyban véve olcsóbb a gyufa is.

— **Halálozás.** Lázár János ditrói birtokos és kereskedő f. hó 16-án 72 éves korában elhunyt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— **A német hadikölcsön sikere.** Berlinből táviratozzák a Budapesti Tudósítónak: A harmadik hadikölcsönre való jegyzések rendkívül kedvezően haladnak Németországban. Az egész országból nagy jegyzéseket jelentenek és megállapítható, hogy különösen a vállalatok és a kereskedők sokkal nagyobb összegeket jegyeznek, mint a hogy az első két hadikölcsönnél tették. Biztosra vehető már ma is, hogy a harmadik német hadikölcsön eredménye nemcsak eléri, hanem túlszárnyalja az előző ketrőt, a mi annál figyelemreméltóbb, mert a kis betevők részvevése ezuttal valóssággal óriási méreteket öltött. Jellemző a német hitel megbecsülése szempontjából, hogy az új német hadikölcsön jegyzésére folyamatosan nagy megbízások érkeznek a semleges külföldről.

— **Személyforgalom Romániával.** Illetékes helyről vett értesülésünk szerint a személyforgalom Romániával újból megindult. Nagyon természetesen azonban, hogy az utasok kellő okmányokat vigyenek magukkal a megfelelő személyi igazolás céljából.

— **Görzbe lehet csomagokat küldeni.** A csikszeredai vészgibecik megnyugtatóására közöljük: A Budapesti Tudósító jelenti: Görzbe magánpostacsomagok ismét küldhetők. E csomagok súlya azonban az öt kilogramot és terjedelme bármely irányban a 60 centimétert nem haladhatja meg. Érték nem nyilvánítható. Irásbeli közleményt a csomagba elhelyezni, vagy illyent a szállítólevél szelvényére írni nem szabad.

— **Hamis kétkoronások.** Az egyik bécsi lap arról értesül, hogy Budapesten, Csehországban és Brünghen hamis kétkoronás papírpénz van forgalomban, 1914-es keltezéssel. A hamis pénz többek között a következő írásbábokról is fölismerhető: az osztrák oldal bal sarkában, a harmadik sorban Dvije krone helyett Dvuje krone olvasható. A magyar oldal jobb oldalán Buda után hiányzik az összekötő kis vonás, ebben a szóban: Főtanácsos, az ő n csak egy vonás van. Az osztrák oldal 1914. augusztus 3-áról, a magyar augusztus 5-éről van keltezve.

— **Románia petroléumot szállít Törökországnak.** A Constanzában megjelenő „Dacia” című orosz nyelvű lap „Felháborodása” jelenti, hogy a román pénzügyminiszterium megengedte a „Steaua Romana” petroléum-társaságnak, miszerint az alábbi mennyiségű petroléumot szállítsa Konstantinápolyba: 740.000 kgr. raffinált petroléumot 50000 bádogládában; 200.000 kgr. raffinált petroléumot 1000 hordóban, 960.000 kgr. nyers ásványolajat 6000 bádogládában és 200.000 kgr. nyers ásványolajat 1000 tölgyfa hordóban. Ennek a petroléum mennyiségnek a szállítását az „Anton” nevű gőzhajó eszközli, amelyet perzsa lobogó alatt német tisztek irányítanak s amely különösen ilyen szállítmányokkal jár.

— **Szemere Miklós adománya magyar, osztrák, német és török katonáknak.** Szemere Miklós a Cél című folyóiratában „A vitéz nép” című cikkében nagylelkű alapítványt tesz. Adományát szoról-szóra így jelenti be: A szerencsésen befejezett háború után felosztom lehermentes 963 magyar holdas szülővörvényes birtokomat, amely 191 hold szántóföldből, 33 hold mezőből, 50 hold legelőből, 686 hold erdőszőlőből, 2 1/2 hold kertből és egy egyemeletes urilakból áll, a háborúban résztvevő magyar, osztrák, német és török katonák között. A katonák kiválasztását magamnak tartom fenn. Az illetőknek Szülővörvényes kell letelepedniük és ha nőtlenné, meg kell házasodniuk.

— **A huszár, a német baka és az orosz fogoly.** Az amerikai „Szabadság” c. magyar lap augusztus 13-iki most érkezett számából olvassuk. A legutolsó galicziai győzelmünk alkalmával történt a dolog. Az oroszok csak úgy öngyilkosok megadni magukat; kétségbeesett helyzetükben úgy kullogtak, mint vadászaton a felhajtott vad. Természetesen rögtön hátrakísérték őket a tüzvonal mögé, kisebb nagyobb csapatokban. Egy németül tudó magyar huszár és egy német baka kísérték őket. Az iszonyú hőségétől eltikkadva, az első kútnál lepihentek, ittak és leheveredtek a fűben. Hogy az időt eltöltésük, a kísérők beszélgetni kezdtek. Mindenféléről. Othonról, a háborúról, stb. Nemsokára egyik orosz is beszélgetésbe elegyedett velük. Arra fordul a beszéd, vajjon kinek az uralkodója a leghatalmasabb. Így szól az orosz:

— Bizony az Atyuska nagyon hatalmas, egy intésére milliók meg milliók hajtának fejet. Ha ebédel, három banda huzza, hogy annál jobban essék neki az étel!

— Semmi az pajtás — szól a német. — Az én felséges császárom addig nem is kezd enni, míg tíz banda nem huzza a Wacht am Rheint.

Kiderül a huszár arca: Ha az én felséges magyar királyom ebédel, maga az osztrák császár, császári kezével ad inni az én felséges királyomnak, a kit az Isten éltesen sokáig!

A másik kettő elgondolkozva ül. A huszár diadallal tekint végig rajtuk. Győzött!

— **Katonai kiképzés a középiskolákban.** Miut értesülünk a vallás és közoktatásügyi miniszter 5861—1915. számú rendeletével a most következő tanítás esztendőjére érdekes és levezetéses újítást léptet életbe a középiskolákban. A miniszter a honvédelem fokozódó követelményeire való tekintettel kívánatosnak tartja, hogy az ország ifjúsága a hadköteles kor előtt bizonyos katonai kiképzésben részesüljön. Egyelőre csupán kísérletről van szó, amelynek kialakuló tanulságai alapján a katonai gyakorlatokat végleg beillesztik a középiskolai tanítás keretébe. A katonás nevelés módját a rendelet részben a rendes tornaórán, részben a játékdélutánokon és a kirándulásokkal kapcsolatban akarja megoldani. A vezetéssel elsősorban az intézetek tornatanárait és a tanári testület katonai szolgálatot teljesített tagjait kívánja megbizni a miniszter és csak a mennyiben ilyenek nem volnának, a tényleges szolgálatra igénybe nem vett, nyugalmazott vagy tartalékos katonatisztek teljesítik ezt a feladatot.

— **A belügyminiszter a belföldi élelmiszerforgalom szabaddá tételéért.** A belügyminiszter a városokhoz és a törvényhatóságokhoz rendeletet küldött a kivitel tilalmak dőlésében. Több város és törvényhatóság élő állatra és más élelmiszerekre kivitel tilalmat rendelt el, már pedig a miniszter szerint e tilalomnak a vámvonalon belül semmi alapja nincsen. A tilalom a gazdákat érzékenyen károsítja — azonkívül pedig az is megtörténhetik, hogy a tilalom következtében az élelmiszer az egyik helyen tulságosan sok lesz, a másik helyen pedig kevés. A miniszter most elrendeli, hogy ilyen tilalmakat

nem szabad kiadni, a meglévőket pedig meg kell szüntetni.

— **A világ legkiválóbb táncmestere.** Romániai magyar lapból vesszük át ezt a bukaresti élcet:

— Ki a világ legelső táncmestere?

— Kétségtelenül Hindenburg.

— ??

— Mert egy év alatt az egész orosz hadsereget megtanította előbb a mazurkára, majd a polézire.

LEGUJABB.

A nowogeorgiewski és kovnoi zsákmány összegezése.

Berlin, szeptember 18.

(Hivatalos.) A német nagy főhadiszállásról jelentik:

A nowogeorgiewski zsákmány a most befejezett számlálás szerint 1640 ágyura, 23219 fegyverre, 103 géppuskára, 160.000 löveserővel, 103 tüzeres lövészre és hétmillió kilencvennyolcezer puskatöltényre rug. a Kownouál zsákmányolt ágyuk száma pedig 1301-re emelkedet.

Az oroszok újabb vereségei. 3000 orosz fogoly.

Berlin, szeptember 22.

(Hivatalos.) A német nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntéren Souchez és Neuville között, ugyisintén Roelincourtól keletre franciák tegnap este támadást intéztek ellenünk. Támadás akadályaink előtt tüzünkben összeomlott.

Champagneban tegnap Beau Sejour majorától északnyugatra koncentrikus tüzünkkel elpusztítottunk újabb francia sáncokat. Erős járőrök, amelyek részben harmadik ellenséges vonalig előrehatoltak, a franciák súlyos vereségei mellett, tökéletesítették a rombolást. Számos foglyot ejtettek, majd parancsuknak megfelelően visszatértek állásukba.

Vielerválnál, Neuville-től keletre egy német harci repülő lelőtt egy angol repülőgépet. A gép vezetője meghalt, a megsebesült figyelőt foglyul ejtettük.

Hindenburg tábornagy hadserege: Lennewadentől délnyugatra (a Dűna mellett, Friedrichstadttól északnyugatra) oroszok előretörték. Itt a harc még tart. Smelynától keletre (Dűnaburgtól délnyugatra) csapataink három kilométernyi szélességben betörték ellenséges állásokba, 9 tisztet és 2000 oroszot elfogtak és nyolc géppuskát zsákmányoltak.

Oschmyanától északnyugatra támadásunk tovább is kedvezően előrehalad. — Subotniki mindkét oldalán átjutottunk a Gavia-szakaszon. Jobbszárnyunk a Novo-Grodektól északra fekvő vidékig előrejutott.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege: A Molecacz-szakaszon (a hasonnevű heység délkeletre) is tul jutottunk. A Myschanka nyugati partján orosz állásokat a brest-litovszki vasútvonal mindkét oldalán rohammal elfoglaltunk, miközben 1000 oroszot elfogtunk és öt géppuskát zsákmányoltunk. Tovább délre Ostrowot helyőrharc után bevettük. — Peleschanynál, az Oginsky-csatornán át előnyomult osztagaink oroszokat Doboslawka irányban visszavetettek.

Mackensen tábornagy hadserege: Logschintől keletre kisebb harcok voltak.

Délkeleti hadszíntéren semmi jelentős esemény nem történt.

Az oroszok támadása ellanyhult. 900 orosz fogoly.

Budapest, szeptember 22.

(Hivatalos.) Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelentik:

Kelet Galicziában és Wolhyniában helyzet változatlan. Az Ikwa mentén egyes helyeken heves tüzeres harcok folynak. Oroszok elszigetelt arra irányuló kísérlete, hogy a folyón átkeljenek, útegeink tüzeiben megbúsult.

Litvániában küzdő csapataink tegnap a Nowaja-szakaszon egy orosz hadállást áttörttek, 900 embert elfogtak és három géppuska zsákmányoltak.

Olasz hadszíntéren a lavaronei fensík északi szakaszát olasz gyalogság ma hajnalban több órán át heves tüzelés alatt tartotta anélkül, hogy előbbre jutott volna. A Dolomit-szakaszon az olasz tüzeresség fokozta a Monte Piano és e helytől jobbra és balra elterülő védelmi szakasz ellen irányított tüzelést. Helyzet egészben változatlan.

Délkeleti hadszíntéren a Száva mellett és a Drina alsó folyásánál tüzeres harcok és kisebbmértű csatározások. Pozsarevacot és Vuk Gradisket bombáztuk. Montenegroi tüzeresség Teodóra tüzelt.

Szerkesztői üzenetek.

Régi előfizető. Felesleges, hogy mi figyelmüket felhívjuk, a harctéri események azokra a szakértő magyarázataira, melyek ha szárazföldi harcról van szó: K. B. L., ha tengeri csatáról: Tengerész aláírással jelennek meg, csaknem naponta a Budapesti Hirlapban. Ezek a pompás cikkek már régóta figyelmet keltenek nálunk is, adatokban gazdag, ismeretekben bővelkedő alapos és tanulságos voltaképp, melyek mind arra vallanak, hogy ezeknek a közleményeknek az írói beavatott szakemberek, kik olyan pozícióban vannak, honnan az eseményeket minden titkos vonásaikkal együtt áttekinthetik. E cikkek és tudósítások értesülése gyakran meglepő s nem egyszer frappáns azáltal, hogy mennyire igazolódik a későbbi események által. Ezeket olvasva, bizonyára ön is más világításban látja a magánstratégák naiv erőfeszítéseit s azokat a vaktában történő találgatásokat, melyeknek nem egy nagy lap is helyet ad. Csaknem érdekes, hogy a Budapesti Hirlap K. B. L.-je előre mily precízen megírta, hogy miként fog megtörténni az orosz várak elfoglalása. Ezeket a kitűnő magyarázatokat nagyszerűen egészíti ki e nagytekintélyű lap hadi tudósításainak és értesüléseinek egyébként is páratlanul gazdag anyaga.

FOGAK!

brassói Greising Albert
műfogspecialista

Közökhajra Csikszé-
redába költözött ::

Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m.: foghuzást helyi érzéstelenítéssel, arany és mas töméseket; készít műfogakat és teljes fogsorokat szájpadlás nélkül, korona és hidmunkákat.

10 évi garancia!

FOGAD:

Dél előtt

8—12 óráig

Délután

2—5 óráig

Vasár- és ünnepnapok kivételével.

18—

Lakása: Kossuth Lajos-utca 8. sz.
Dr. Zakariás Manó ügyvéd házában.

75—1915. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közölni teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 1915. évi Sk. 1242. számú végzése folytán dr. Márton Gábor ügyvéd által képviselt Demes Antal végrehajtató részére, végrehajtást szenvedő ellen 8 korona — fillér követelés s járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 700 korona — fillérre becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 1915. évi Sk. 1242—1915/3. számú végzésével a további eljárás elrendelvével, annak az alap- és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Csikszentmárton községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartása határidőül 1915. évi szeptember hó 28. napján délután 3 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: 2 db két éves csikó a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelenségeiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszentmárton, 1915. évi szeptember hó 16-án.
AMBRUS LAJOS,
kir. bírósági végrehajtó.

Szives tudomásul!

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke n. é. közönségét tisztelettel értesíteni, hogy a **brassói jóhírnevű cégem raktarából, Csikszeredában a szentmihályi országos vásár alkalmával, a Hutter-szállodában egy izlésesen összeválogatott**

DIVATKALAP MINTAGYŪJTEMÉNYT

a legfinomabbaktól a legegyszerűbbekig fogok kiállítani és azokat a legjutányosabb árban elárusítani. — Szives megtekintést vételkötelezettség nélkül kér, kiváló tisztelettel

Bede Róza, női divatkalap áruháza **Brassóban.**

1517—1915.

szám.

1—2

ki.

Hirdetmény.

Alattírt előjáróság Göröcsfalva tulajdonát képező, négy szobával és italmérési engedéllyel bíró, a vármegyei ut mellett álló, jó forgalmu korcsma helyiséget két évre nyilvános árverésen haszonbérbe adja, **október hó 3-án déltán 2 órakor,** a jelzett község hivatalos házában.

Árverési feltételek a körjegyzői irókban megtekinthetők.

Az előjáróság:

Göröcsfalva, 1915. évi szeptember hó 18-án.

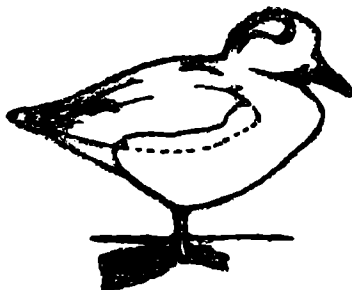
Mánya Antal, Kovács Boldizsár,
körjegyző. községi bíró.

Tanárok, tanítók és más érdeklődők figyelmébe!

ÉP MOST JELENT MEG:

„A MADÁRTÖMÉSZET KÉZIKÖNYVE“

című munka, melyből a madártömeszetet bárki elsajátíthatja.

A 131 oldalon megjelent munkát **Szemere László,** az ornithologiai központ volt tisztviselője, a zsögödi Madártani Allomás (madártömlő intézet) tulajdonosa írta. Illusztrálva van **dr. Szlavy Tibor** és szerző fényképfelvételeivel és rajzaival. A könyvnek más irányu használhatósága is van, amennyiben benne a különféle magyarországi madártani szakírók által használt madárnevek tisztázva vannak egyeztető betűsorosokkal.

Kapható Vákár L. könyvkereskedésében, Csikszeredában.

Ára 2 korona 40 fillér frankó.

Világháborús könyvek

kaphatók

Vákár L. könyvkereskedésében

Csikszeredában és pedig:

A nagy háboru okmányai, vezérkari és egyéb hivatalos jelentések, ára 1 korona.

A német fehérekönyv, ára 40 fillér.

Az angol kékkönyv, I. rész, ára 40 f.

Az angol kékkönyv, II. rész, ára 60 f.

Az orosz narancssárga könyv, ára 40 fillér.

Az angol világbirodalom, írta Kunfi Zsigmond, ára 60 fillér.

Kohut: Bismarck és Magyarország, ára 2 korona 40 fillér.

Gróf Andrássy Gyula: Kinek büne a háboru? ára 2 korona.

A nagy háboru írásban és képen, megjelenik hetenkint, egyes füzet ára 40 fillér.

Az osztrák-magyar vöröskönyv „Az olasz háboru előzményeiről“, ára 40 fillér.

„Az olasz háboru előzményeiről“, ára 40 fillér.

Müller J. P.: Az én módszerem, ára 2 korona.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Értesítjük Csikszereda város és vidéke közönségét, hogy Csikszeredában a Kossuth Lajos-utcában (Lázár Domokos-féle ház) már évtizedek óta fenálló

FÉRFI ÉS NŐI FODRÁSZ-ÜZLETEINKET

1914. évi október hó 1-én áthelyeztük az Apaffi Mihály-utcába (Jakab Gyula-féle ház, a Hutter-szállodával szemben). A borbély-üzlet mellett külön bejáratl van a **női fodrász-terem,** kényelmesen berendezve, hol elvállalunk mindennemű női hajmunkát és délutánonként hygienikus fejmosást villanyszáritóval (meleglevegővel). Midőn ezt igen tisztelt vendégeinknek szives tudomására hozzuk, nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk eddigi pártfogásukért s egyben kérjük, hogy jövőre is sziveskedjenek támogatni s viszont mi is biztosítjuk vendégeinket a szolid kiszolgálásról. Maradunk kiváló tisztelettel:

Szabó Lajos és neje, férfi és női fodrász.

Raktáron tartunk mindennemű kész hajmunkákat és női pipore cikkeket.

51—

HEGYESSY LAJOS

első gyergyói asztalosáru-gyára Gyergyószentmiklóson.

Nagy termelés mindenféle épület asztalos munkákban. Dus raktárt tartok sajátkészítésű butoraimból, ugyszintén kárpitos árukból is.

Meghívásra személyesen megjelenek. Árajánlattal szivesen szolgállok.

24—

FOGAK

és teljes fogsorok, szájpaddás
nélkül, foghuzás, fogtömés,
aranykoronák és aranyhidak.

Gerő Arthur

vizsgázott fogtechnikus

Brassó, Kolostor-utca 31. sz.

12—100